

розвитку трудового потенціалу мають бути такі. Перед усім, слід створювати та постійно розвивати бази знань з різних напрямків та сфер портової діяльності, ефективно поширювати такі знання серед робітників, особливо акцентуючи увагу на популяризації інноваційних знань та практичних навичок. Задля реалізації такого напрямку слід створювати постійно або періодично діючі курси, проводити конференції, семінари, стажування, консультації з експертами та забезпечувати роботу з базами знань. Слід постійно об'єктивно оцінювати рівень компетенції персоналу, особливо здатних в майбутньому зайняти ключові посади, керівників середньої та вищої ланки. Рекрутинг має за мету залучення і підбір персоналу від обслуговуючого персоналу до керівників вищої ланки. Специфіка портової діяльності обумовлює посилення уваги до цього напрямку.

В результаті розвитку трудового потенціалу відбувається процес формування лояльності персоналу (підвищення професіоналізму, скорочення плинності персоналу, розвиток корпоративної культури) та клієнтів (підвищення якості портової продукції, оптимізація часу портового обслуговування тощо), що призводить до підвищення ефективності функціонування портового підприємства (збільшення обсягів вантажопотоків і доходів, скорочення витрат, підвищення рівня економічної безпеки тощо).

Таким чином, сучасна модель інноваційного розвитку підприємства портової діяльності має бути орієнтована на висококваліфіковану та ініціативну робочу силу, інтегровану в систему виробництва. Повинна передбачатися та забезпечуватися безперервність процесу збагачення знань і підвищення кваліфікації.

УДК 330.322

ВОПРОСЫ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ И ЭКОНОМИЧЕСКОГО ОБОСНОВАНИЯ ВЫБОРА ИХ ВАРИАНТОВ

*Остапенко С.Н., глава правления
МостGeoЦентр*

Эффективность производства объективная экономическая категория, поскольку производство материальных благ является основой существования общества. Ее объективность заключается в том, что производство всегда осуществляется с определенной степенью эффективности, которую следует непрерывно повышать. Необходимость систематического

повышения эффективности производства обусловливается действием закона неуклонного возвышения потребностей, а также насущной потребностью интегрирования экономики страны в мировую экономику, в результате чего большие выгоды получает та страна, которая имеет более высокий уровень эффективности производства.

Вообще эффективность какого-либо процесса означает его результативность, достигаемую на основе целенаправленного воздействия на факторы. Именно поэтому в экономике термин «эффективность» широко применяется при характеристике степени результативности процесса производства.

Научные работы по проблемам эффективности в России появились в 1920-30 годы, в рамках дискуссии по вопросам измерения эффективности капитальных вложений. В силу специфичности подхода к оценке эффективности инвестиций, основанной не на фактических, а на ожидаемых размерах показателей и по существу сводящейся к экономическому обоснованию выбора вариантов инвестиционных проектов в дальнейшем произошло разделение научных исследований на две части и с 60-х годов двадцатого века проблемы оценки эффективности капитальных вложений начали исследовать как самостоятельные.

По мнению проф. Б.А. Волкова развитие методологии оценки эффективности инвестиций в России прошло три этапа. На каждом из них для выбора варианта проектного решения строительства на железнодорожном транспорте использовался показатель «срок окупаемости единовременных вложений». Из этого следует, что за «оценкой эффективности инвестиций» по существу скрывается экономическое обоснование выбора варианта инвестиционного проекта. Это также позволяет сделать вывод, о том, что между экономическим обоснованием выбора вариантов инвестиционных проектов и оценкой эффективности инвестиций существует довольно тесная взаимосвязь, и в то же время, сложилось положение, когда непонятно почему оценка эффективности производства и эффективности капитальных вложений это два практически не взаимосвязанных направления в экономической науке.

Наш вывод основан на том, что практически всегда, когда речь идет об оценке эффективности инвестиций в литературе раскрывается содержание показателей используемых при экономическом обосновании выбора вариантов инвестиционных проектов, например о сроке окупаемости.

В связи с тем, что этим, по нашему мнению, правомерно говорить не об этапе оценки эффективности инвестиций, а об этапе, на котором выбор вариантов инвестиционных проектов,

принимаемых к реализации, производился только на основе «срока окупаемости».

В то же время результаты выполненного исследования показали, что окупаемость, как явление не имеет никакого отношения к сфере производства к которой относится и железнодорожный транспорт. Однако принцип окупаемости затрат, свойственный сфере обращения, а именно торговле (снабжению) в свое время был некритически позаимствован из этой сферы и положен в основу экономического обоснования выбора варианта инвестиционных проектов. В результате появился показатель «срок окупаемости» не имеющий экономического содержания, но на основе которого многие годы осуществляется выбор якобы более выгодных вариантов инвестиционных проектов.

УДК 338.36: 658.7

ФАКТОРИ ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Пилипенко О.В., к.е.н., доцент (ДЕТУТ)

Реформування залізничного транспорту створює умови для формування бізнес-моделі як схеми економічної поведінки окремих підприємств залізничної галузі. Залежно від ролі структурного підрозділу в організації перевезень визначається його приналежність до певного сектора (монопольного чи конкурентного) та місце в майбутній системі економічних взаємовідносин.

Бізнес-модель підприємства являє собою, на нашу думку, певну систему стратегій розвитку підприємства, представлену у вигляді «стратегічного набору» підприємства, поєднаного місією у єдину модель економічної поведінки суб'єкта господарювання на ринку. У сферу визначення бізнес-моделі окремими складовими входять визначення сфери діяльності та цільового сектору ринку, цільового споживача продукції (робіт, послуг), розробка системи лояльності та цінової (тарифної) стратегії, напряму вибору, здобуття та утримання конкурентних переваг, комплекс стратегічних рішень щодо кадрової, інвестиційної, фінансової політики тощо.

На сьогоднішній час структурні підрозділи залізничниць України не мають можливості розробляти власні стратегії поведінки навіть у функціональній сфері, тобто стратегії функціональних підрозділів, не можуть, за невеликим виключенням, здійснювати фінансову та інвестиційну діяльність. Як показують результати фінансового аналізу підприємств,

фінансова звітність не є відображенням дійсного фінансового стану та об'єктивно не відображає результатів господарювання підрозділів з уваги на складну систему фінансових взаєморозрахунків між підрозділами та за вертикаллю управління.

Розподіл структурних підрозділів на дві сфери діяльності та створення на їх базі окремих підприємств та об'єднань різної форми власності зумовлює визначення стратегічних цілей діяльності цих структур залежно від сектору діяльності. Як свідчить досвід іноземних залізниць та цілі реформування вітчизняного залізничного транспорту, метою діяльності підприємств інфраструктури будуть забезпечення надійності і безпеки руху, рівного доступу всіх користувачів-операторів до інфраструктури, зниження та оптимізація експлуатаційних витрат, забезпечення інвестицій для підтримки технічного стану та розвитку залізничних мереж. З досвіду реформування іноземних залізниць випливає, що зниження рівня експлуатаційних витрат, як правило, супроводжується вивільненням чисельності, що в умовах проблем зайнятості в Україні потребуватиме як додаткових витрат (наприклад, на працевлаштування та соціальний захист звільнених), так і погрожує зростанням соціальної напруги. Питання залучення інвестицій потребує законодавчої визначеності щодо можливих джерел (державних, приватних) та механізму залучення коштів і задоволення інтересів інвесторів.

Ширше коло питань, що потребують вирішення, постають перед підприємствами конкурентного сектору і мають бути відображені в бізнес-моделі поведінки на ринку кожного з таких підприємств, що отримують статус суб'єкта господарювання на ринку. В першу чергу це питання форми власності та організаційної структури, визначення оптимальних напрямків та обсягів діяльності, формування конкурентної поведінки на ринку, визначення рівня цін та тарифів, пріоритетів фінансової та інвестиційної політики.

УДК 656.078

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК СУЧАСНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Плугіна Ю.А., асистент (УкрДАЗТ)

Підвищення ролі та масштабів інтелектуалізації сучасного суспільства визначають наступні ключові тенденції:

- демографічна ситуація, що характеризується процесом старіння населення,